

Lausunto

VN/25160/2022

28.8.2023

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto arvioon poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehdoista

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua liittyen arvioon poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehdoista. Poliisi on ministeriölle keskeinen yhteistyökumppani, joka toimii monilta osin liikenteen ja viestinnän hallinnonalan lainsäädännön valvojana ja toimeenpanijana.

Ministeriö toteaa selvityksen olevan kattava ja tarpeellinen. Selvitys tuo hyvin esille toimintaympäristön muutoksen ja haasteet esimerkiksi verkkoturvallisuuteen liittyvissä rikoksissa sekä liikenneturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Selvityksessä otetaan asianmukaisesti kantaa poliisin resursseihin nykyisessä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Ministeriö toteaa, että resursoinnin lisäksi toimintatapojen kehittäminen, poliisityöhön vaikuttavat lainsäädännölliset prosessit ja koko oikeudenhoidon suorituskyky ovat kokonaisuudessa huomioitavia näkökohtia. Ministeriö ottaa jäljempänä kantaa selvityksen osioihin, jotka liittyvät liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Selvityksen mukaan liikennevalvonnan väheneminen on saattanut hidastaa liikenneturvallisuuden paranemista Suomessa. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa tavoitteena on, ettei Suomessa ole enää liikennekuolemia vuonna 2050. Toimia liikenneturvallisuuden parantamiseksi on linjattu vuonna 2022 julkaistussa poikkihallinnollisessa Liikenneturvallisuusstrategiassa. Liikenneturvallisuuden eteen on tehtävä pitkäjänteistä työtä, jotta liikennekuolemien määrä saadaan yhä tehokkaammin laskuun.

Ministeriö toteaa, että jos liikennevalvonnasta ja ennalta estävän työn resursseista joudutaan säästämään, on sillä mahdollisesti vaikutusta myös liikenneturvallisuuden kehitykseen Suomessa. Selvityksessä todetaan, että liikennevalvonnan ohjaus ja koordinointi valtakunnallisella tasolla on vähentynyt. Tällä hetkellä toiminnan kehittäminen on pitkälti yksittäisten poliisilaitosten liikennesektoreiden vastuulla, jolloin toimintatavat eivät välttämättä ole yhdenmukaisia kaikissa kaupungeissa.

Ministeriö jakaa selvityksessä esitetyn näkemyksen, jonka mukaan Liikkuvan poliisin toiminnan sulauttaminen osaksi paikallisten poliisilaitosten toimintaa on vaikuttanut liikenteen ja raskaan liikenteen valvonnassa käytettävään aikaan. Raportin mukaan esimerkiksi poliisin suorittamien raskaan liikenteen tienvarsitarkastusten määrät vähenivät merkittävästi vuosina 2012–2019. Positiivista kuitenkin on, että raskaan liikenteen tienvarsitarkastusten määrät lähtivät kasvuun 2019-2022 välisenä aikana.

Raskaan liikenteen valvonta koostuu monesta eri tekijästä, jotka poikkeavat muusta liikennevalvonnasta. Raskaan liikenteen ajoneuvot ovat tekniikaltaan erilaisia, minkä lisäksi esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljetusten, ylikuormien ja lastin sidonnan valvonta vaatii erityistä

osaamista. Luvanvaraista henkilö- ja tavaraliikennettä koskeva sosiaali- ja markkinalainsäädäntö perustuu pitkälti EU-lainsäädäntöön, johon tyypillisesti ainoastaan viitataan kansallisessa lainsäädännössä. Raskaan liikenteen valvonnalla on suora yhteys tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistamiseen ja harmaan talouden torjuntaan kuljetusalalla.

Ministeriö pitää tärkeänä, että liikennevalvonnan osaamisesta ja taitojen kehittämisestä huolehditaan jatkossakin. Liikenneturvallisuusstrategiassa on nostettu esiin muun muassa poliisin henkilöstön osaamisen kehittäminen niissä tilanteissa, joissa rattijuopumuksesta epäilty tulee ohjata matalan kynnyksen palvelujen piiriin tai arviointiin. Liikenteen valvonnassa on myös keskeistä tunnistaa ne ajo-oikeuden haltijat, joiden ajoterveys ei ole vaadittavalla tasolla.

Selvityksen mukaan valvonnan yhtenäisyys valtakunnan tasolla on vähentynyt. Ministeriön näkemyksen mukaan on tärkeää, että liikenneturvallisuustyötä tehdään tasapuolisesti ja yhdenmukaisesti koko Suomessa. Ministeriön näkemyksen mukaan tulisi pyrkiä siihen, että liikenneturvallisuuteen liittyvä toiminta olisi laadultaan mahdollisimman tasaista ympäri Suomen, ja poliisi näkyisi myös haja-asutusalueilla.

Ministeriö jakaa raportissa esitetyn näkemyksen, jonka mukaan poliisin työ on tehokkainta, kun se on ennalta estävää, ja kohdistuu erityisesti nuoriin ja lapsiin. Samalla on tärkeää painottaa pitkäjänteistä yhteistyötä muiden paikallisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia, ja sen kehittäminen edellyttää laajaa hallinnonalojen välistä yhteistyötä.

Raportin mukaan poliisin tulisi pystyä valtakunnallisesti mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla tuottamaan ennalta estävän toiminnan palveluita suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti. Ministeriö jakaa tämän näkemyksen ja ymmärtää samalla, että poliisi suorittaa nykyäänkin liikennevalvontaa parhaansa mukaan olemassa olevien resurssien puitteissa. Ministeriö toivoo, että hyvä ja tiivis yhteistyö poliisin kanssa jatkuu.

Minna Kivimäki
Kansliapäällikkö

Pyry Takala
Yksikön johtaja

Jakelu

Sisäministeriö